

Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť. Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania. Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíšstvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

Rozvíjajúce ciele

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne kombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- používajú a interpretujú mapy rôzneho druhu (automapy, mapy na internete, turistické mapy, tematické mapy a iné),
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najvážnejším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek.

Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

1. Motivačné metódy:

- *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia),

- *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov),
 - *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému),
 - *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou ukážky).
2. *Expozičné metódy:*
- *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie),
 - *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva),
 - *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie),
 - *beseda* (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom),
 - *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov, modelov).
3. *Problémové metódy:*
- *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozboře problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení)
 - *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).
4. *Práca s knihou a textom* (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií),
5. *Samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie* (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).
6. *Aktivizujúce metódy:*
- *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovaní za účelom riešenia daného problému),
 - *didaktické hry* (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti),
 - *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny)
 - *brainstorming*.
7. *Fixačné metódy.*
- *metódy opakovania a precvičovania*, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).
8. *Práca s mapou* (v tlačenej a digitálnej podobe)

Hodnotenie predmetu

Predmet je klasifikovaný piatimi stupňami v zmysle MP 22/2011 na hodnotenie a klasifikáciu.

Povinné hodnotenie: verbálna forma

- 1/polrok žiak preukáže svoje zručnosti pri orientácii a práci s mapou, glóbusom a atlasom.
- 1.a 2/polrok preukáže vedomosti a zručnosti z jednotlivých prebratých tém.

Povinné práce v hodnotiacom portfóliu:

- **4 tematické testy** v trvaní 15-20 min na konci tematického celku alebo skupiny podobných tém, zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu. Otázky budú mať bodové hodnoty, výsledky sa budú hodnotiť známku (stupeň 1 – 5) podľa počtu získaných bodov za

správne odpovede v súlade so stupnicou. Ak žiakovi z dôvodu absencie chýba niektorý z tematických testov, vyučujúci môže žiakovi dať náhradný termín na písanie testu,

- **projekty** - žiak vypracuje projektovú prácu (1 x za polrok) na tému vopred zadanú vyučujúcim a jednu projektovú prácu (1 x za polrok) vypracuje na tému, ktorú si zvolí sám a učiteľ mu tému schváli. Hodnotený bude známkou (stupeň 1 – 5) podľa obsahovej i prezentačnej úrovne projektu.

- **zošit** – ku koncu polroku (žiak je oboznámený s termínom) je hodnotený zošit žiaka. Hodnotená je celková úprava zošita, kontroluje sa úplnosť poznámok a vypracovanie zadávaných domácich úloh (zväčša ilustrácie, mapy, geografické hry...)

V procese hodnotenia budeme uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi a humánny prístup. Zohľadníme aj usilovnosť a individuálne osobitosti žiaka. Využijeme aj slovné hodnotenie (klady a nedostatky práce žiaka) a motivačné hodnotenie. U žiakov budeme rozvíjať správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom. Písomné odpovede budú hodnotené podľa percentuálnej tabuľky:

Hodnotenie písomných prác a testov:

100% - 90% výborný

89% - 75% chválitebný

74% - 50% dobrý

49% - 25% dostatočný

24% - 0% nedostatočný

Témy 5. ročník

1. Tvar zeme, naša planéta vo vesmíre
2. Objavovanie Zeme a vesmíru
3. Mapa a glóbus
4. Cestujeme po Zemi
5. Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda
6. Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek

Prierezové témy zaraďujeme do vyučovania jednotlivých tematických celkov.

Požiadavky na výstup

Vzdelávací a výkonový štandard je totožný so Vzdelávacími štandardami geografie pre 2. stupeň – 5. ročník str. 4 - 8

Učebné zdroje

Ružek, I. a kol.: Učebnica zemepisu pre 5. ročník základných škôl. Harmanec. VKÚ, 2009.

Ondrejka, K: Rekordy Slovenska – príroda. Bratislava. Slovenská Grafia, 2000.

Naudin, C - Belevoinová: Živá planéta Zem. Bratislava. Mladé letá, 1998.

Varleyová, C.- Milesová, L.: Zemepisná encyklopédia. Bratislava. Mladé letá, 1996.

Doherty, G.: Geografia pre všetkých. Bratislava. Matys, 2005.

Goldsmich, M.: Encyklopédia vesmíru. Bratislava. Svojtka, 2012.

Edícia: Glóbus: Planéta Zem. Bratislava. IKAR, 2004.

Becklake, S. : Vesmír. Martin. OSVETA, 1999.

Kolektív: Školský atlas sveta. Harmanec. VKÚ, 2003.

Nástenné mapy: Zemské poglobule, Svet, Typy krajín na Zemi.

Edukačný softvér: Google Earth, Editor máp 2.

Odborná a metodická literatúra prezentácie v PowerPointe, internet.

Digitálna knižnica: <http://geografiapreziakov.webnode.sk>, <http://www.lepsiageografia.sk>,
<http://www.youtube.com>, <http://www.mojevideo.sk>, <http://www.maps.google.com>,
<http://www.zborovna.sk>

Odborná a metodická literatúra, prezentácie v PowerPointe, internet.

Témy 6.ročník

Planéta Zem - obyvateľstvo a na nej

Afrika

Ázia

Požiadavky na výstup

Výkonový a obsahový štandard je v súlade so vzdelávacími štandardami geografie pre 2. stupeň ZŠ – 6. ročník, str. 9 – 13.

Učebné zdroje

učebnica a atlasy: učebnica zemepisu pre 5. a 7..ročník, geografický zošit pre 7. ročník, Školský zemepisný atlas, Zemepisný atlas sveta

encyklopédie a odborné časopisy : National geographic, GEO, Ľudia a Zem, Historická revue
DVD filmy a výukové programy : Zázračná planéta, Didakta Zemepis, ďalšie podľa
priebežnej ponuky

internet: Program Albert, internetové geografické portály, interaktívne testy, prezentácie,
aplikácia Google Earth

Témy 7.ročník

1 . Planéta Zem – obyvateľstvo na nej

2. Afrika.

3. Ázia

Požiadavky na výstup

Výkonový a obsahový štandard je v súlade so vzdelávacími štandardami geografie pre 2. stupeň ZŠ – 7. ročník, str. 11 – 12.

Učebné zdroje

učebnica a atlasy: učebnica zemepisu pre 5. a 7..ročník, geografický zošit pre 7. ročník, Školský zemepisný atlas, Zemepisný atlas sveta

encyklopédie a odborné časopisy : National geographic, GEO, Ľudia a Zem, Historická revue
DVD filmy a výukové programy : Zázračná planéta, Didakta Zemepis, ďalšie podľa
priebežnej ponuky

internet: Program Albert, internetové geografické portály, interaktívne testy, prezentácie,
aplikácia Google Earth

Témy 8.ročník

1. Európa - prírodné a človekom vytvorené osobitosti regiónu

2. Oblasti a štáty Európy

3. Stredná Európa

4. Západná a severná Európa.
5. Južná a juhovýchodná Európa.
5. Východná Európa.

Požiadavky na výstup

Výkonový a obsahový štandard je v súlade so vzdelávacími štandardami geografie pre 2. stupeň ZŠ – 8. ročník, str. 16 – 19.

Učebné zdroje

učebnica a atlasy: učebnica zemepisu pre 8.ročník /r.2011/, geografický zošit pre 8.ročník, Školský zemepisný atlas, Zemepisný atlas sveta,
encyklopédie a odborné časopisy : National geographic, GEO, Ľudia a Zem, Historická revue
DVD filmy a výukové programy : Zázračná planéta, Didaktika Zemepis, Európska únia, ďalšie podľa priebežnej ponuky
internet: Program Albert , Hot potatoes Kartičky, internetové geografické portály, interaktívne testy, prezentácie, aplikácia Google Earth

Témy 9.ročník

1. Geografia v bežnom živote
2. Slovensko – naša vlasť
3. Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Požiadavky na výstup

Výkonový a obsahový štandard je v súlade so vzdelávacími štandardami geografie pre 2. stupeň ZŠ – 9. ročník, str. 19 – 21.

Učebné zdroje

učebnica a atlasy: učebnica zemepisu pre 8.ročník /r.2011/, geografický zošit pre 9.ročník, Zemepisný atlas Slovenska, nástenné mapy,
encyklopédie a odborné časopisy : National geographic, GEO, Ľudia a Zem,
DVD filmy a výukové programy : Zázračná planéta, Didakta Zemepis Európska únia, ďalšie podľa priebežnej ponuky
internet: Hot potatoes Kartičky, internetové geografické portály, interaktívne testy, prezentácie, aplikácia Google Earth